

השבת של רבי נחמן מברסלב

לזכרון נצח תורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה זצ"ל

שבת וישלח

הצאן... לשני מחנות... והיה המחנה הנשאר לפליטה. (לב, ח-ט)

שכשוראין שקשה להשיג העצה השלמה, צריכין להתנהג לפי חלקת העצה על כל פנים, באפן שעל כל פנים יהיה נשאר לו מחנה הנשאר לפליטה ולא יהיה נאבד לגמרי, חס ושלום. שלא יאמר שילך ויתהנה וכו' רחמנא לצלן, רק ישתדל שעל כל פנים ישאר מה שישאר וכו'. היינו כשוראה אדם שהיצר הרע מתגבר עליו כמו שמתגבר, ונדמה לו שאין בכחו לעמד כנגדו כראוי, וכל מה שחושב עצות ותחבולות אינו עולה בידו כראוי, ומחמת זה עצתו חלוקה תמיד, אזי כל עצתו העקריית שישמך על כח הצדיק האמת, שבאיזה דרך שילך ימצא בו ה' יתברך. ולעת עתה יתנהג כפי חלקת העצה, שזה בחינת 'ויחץ את העם וכו' והיה המחנה הנשאר לפליטה', היינו שיקבע בלבו שאיך שיהיה אף על פי כן אני חזק שלא אהיה נסוג אחור לגמרי מה' יתברך, ולא אייאש את עצמי לעולם, ולא אהיה חס ושלום מהחסידיים הנפולים שהם גרועים וכו', רחמנא לצלן, כמו ששמענו מצדיקים, רק אני על משמרתי אעמד לחטף מה שאוכל, למען יהיה המחנה הנשאר לפליטה.

כי באמת בכל צרה שבעולם יש בתוכה הרחבה, בחינת "בצר הרחבת ליי" כנ"ל, שזה בחינת "ורוח תשימו בין עדר ובין עדר", הנאמר ביעקב אבינו, שדרשו רבותינו ז"ל על הצרות והגליות, שכוון יעקב לתן רוח בין הצרות והגליות. ועל ידי זה מכניעין קליפת שור וחמור, שהם בחינת קליפת עשו ושמעאל, שהם כלל כל הצרות והגליות, והם רוצים לעקם את הלב בעת צרה כאלו אפס תקוה, חס ושלום, שזה עיקר הצרה הגדולה ביותר מכל הצרות עצמן, שזה בחינת "ברצח בעצמותי חרפוני צוררי באמרם אלי כל היום איה אלקיך", וכתוב: "כל היום כלמתי נגדי וכו'". אבל יעקב אבינו המשיך תיקון זה, לתן רוח בין עדר לעדר, שאפילו בעת צרה, חס ושלום, יסתכלו על הרווח ועל ההרחבה שהרחיב ה' יתברך עמו עד הנה, וגם בהצרה בעצמה מרחיב לו כנ"ל, ועל ידי זה יוכל לצעק לה' יתברך, ויהיה נצול לגמרי מכל הצרות בחסדו ונפלאותיו יתברך (הלכות כלאי בהמה ד' - אות ח' לפי אוצר היראה - יסורין וישועה - אות כ"ג).

ויאמר עשו יש לי רב... (לב, ט)

... עיקר קיום העולם על ידי הצדיק כמו שכתוב: עלמא על מה קאי? על עמוד חד וצדיק שמה [העולם, על מה הוא עומד? על עמוד אחד, ושמך צדיק]. אבל לעמת זה יש בכל דור ודור מתנגדים וחולקים על הצדיק האמת שיינקתם מבחינת הרב דקליפה שהוא בחינת עשו, בחינת המן עמלק, בחינת "יש לי רב", שכל אחד ואחד שאינו חפץ בהאמת לאמתו אומר "יש לי רב" שבוחר לו רב מי שטוב בעיניו שאינו יכול להוציאו ממקומו ולהקימו מנפילתו, אדרבא, הוא מרחקו מהצדיק שהוא נקדת האמת, כי הוא יונק מבחינת הרב דקליפה, שהם בחינת אלופי עשו רברבי עשו.

ואלו החולקים ממשכים הרוח חיים שלהם מהם, דהיינו מהרב דסטרא אחרא הנ"ל והוא גדול בשעתו ומצליח מאד, כי נדמה שיש להם כל הגדלה, אבל הוא רק לפי שעה, כי לסוף כלה ונאבד, כי אנשי השם כלא היו וכל החיות שממשיכין להשלים החסרונות שלהם אף על פי שנדמה שנשלם החסרון שלהם ברבוי גדול יותר מדאי, אבל הוא רק לשעה קלה, כי תכף ומיד חסר להם יותר ויותר, כי "ידעת חסרת מה קניתי", כנראה בחוש שכל מי שאינו כשר וישר באמת לאמתו הוא רודף כל ימיו אחר פרנסה ועשירות וכל ימיו מלא חסרונות וכל מה שיש לו יותר חסר לו יותר. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל: יש לו מנה מבקש מאתים וכו'. ועל פי רב חסר לו בפשיטות, כי נדמה לו שמרוויח ומרוויח ולבסוף כשבא אל החשבון אין בידו מאומה ונשאר בעל חוב גדול, כמו שכתוב: "לא יחרך רמיה צידו". והוא בבחינת והמשתכר משתכר אל צרור נקוב, ובפרט עתה ששכיח זאת המעשה הרבה בין העשירים שעל פי רב נשארים בעלי חובות.

ואפילו מי שאינו בעל חוב, חסר לו הרבה לפי רבוי הוצאותיו שמנהיג ביתו בכל פעם בגדולות יותר, עד שאין מספיק לו כל מה שמרוויח, וראשו כבד עליו בכל פעם מרבוי החסרונות שלו שנדמה לו שחסר לו מההכרחיות שלו כפי מה שמנהיג עצמו ואת ביתו, וכל זה נראה בחוש למי שבקי קצת בהנהגת העולם, שאינם מסתכלים על התכלית באמת לאמתו ואינם מתקרבים לצדיקי אמת, וכל זה מחמת שהמשכת החיות שלהם שהוא בחינת שלמות החסרונות נמשך להם

למשל, שהאדם חפץ שילמד הרבה ויתפלל וירבה בהתבודדות, ויהיה נקי מעתה מכל חטא והרהור וכו', ורואה שקשה עליו וכו', יהיה חזק בדעתו שעל כל פנים מה שאוכל לחטף בחיי, אתייגע בכל כחי לחטף איזה טוב כל יום מימי חיי, ואם חס ושלום לא אוכל להתפלל כלל, אראה לדבר אחר כך איזה דבור של תחנה ובקשה וכו'. ואם ימנעני חס ושלום גם מזה מה לעשות (כמו ששמעתי מפיו ז"ל), אף על פי כן אלמד מעט או הרבה, ועל כל פנים אתגבר ברצונות חזקים לה' יתברך, ואצעק על כל פנים: רבונו של עולם, הושיעה! וכיוצא בזה. ואם עצתי חלוקה, אם ליסע או לישב בביתי, ואיני יכול לתת עצה לנפשי, על כל פנים אני חזק בדעתי, שבין בביתי בין בדרך אחטף טוב מה שאוכל. וכן בשאר דברים שאי אפשר לפרטם, וכל זה בחינת 'והיה המחנה הנשאר לפליטה'.

וזה שפירש רש"י: בעל כורחו, כי אלחם עמו. כי בזה אני חזק שבעל כורחו יהיה מוכרח להניחני שיהיה נשאר לי על כל פנים מחנה הנשאר לפליטה, כי אלחם עמו על זה בכחו של הצדיק וכו', וכמו שפירש רש"י שם: התקין עצמו לשלשה דברים: לדורון, ולתפלה ולמלחמה. 'לדורון' — זה בחינת המנחה ששלח אליו, ובעניין מלחמת היצר הרע הוא בחינת סוד שעיר המשתלח וסוד מים האחרונים שהוא בחינת סוד המנחה ששלח יעקב לעשו, שזהו בחינת דברה תורה כנגד יצר הרע וכו' (פרשת כי תצא). 'לתפלה' — פירש רש"י אלקי אדוני אברהם וכו', זה בחינת שיחה וצעקה לה' יתברך, שאני אצעק תמיד שיצילני בזכות אבותינו שהם הצדיקים האמתיים וכו'. 'למלחמה' — והיה המחנה הנשאר לפליטה וכנ"ל (הלכות ראש חודש ז' - אות נ"ב).

ורוח תשימו... (לב, יז)

לפעמים נתבלבל דעת האדם בשעת יסורין וצער, רחמנא לצלן, ונדמה לו כאלו כל העולם נפל עליו, וכאלו חס ושלום כל הצרות נתקבצו ובאו עליו יחד, חס ושלום, בלי הרחבה כלל, ועל ידי זה נתעקם לבו מה' יתברך ואינו יכול לצעק אליו יתברך באמת, ואזי על ידי זה נתרבין עליו הצרות באמת, רחמנא לצלן, כי כל הנמשך אחר צער, הצער נמשך אחריו, על כן צריכין לזהר מאד לתן רוח בדעתו, למצא הרחבות גם בתוך הצרות בעצמן, ולהביא תודה והודאה על זה בכל עת.

עצות ותפילות

(לקוטי עצות – ממון ופרנסה, ב-ג)

על-ידי פגם הברית, אין לו פרנסה.

על-ידי תפלה בכח, זוכה לפרנסה (לקוטי א' - סימן ט').

... ותזמין לנו ברחמיך הרבים וחסדיך הגדולים את פרנסותינו קודם שנצטרך להם, ברוח ולא בצמצום, בהיתר ולא באיסור, בנחת ולא בצער, בכבוד ולא בבזוי, מתחת ידך הרחבה והמלאה. ואל תצריכנו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם, באפן שזוכה לעשות רצונך ולעסוק בתורתך תמיד יומם ולילה, וזוכה ברחמיך הרבים לתורה וגדלה במקום אחד... (לקוטי תפילות א' – מתוך תפילה ט')

(ספר ימי מוהר"ני [רבי נתן] – סימן ט', המשך)

סיפור © ... והייתי שם בשבת-קודש ובכל השבוע עד יום חמישי, כי נתעצל הכורך הנ"ל ולא גמר הכריכה עד יום הנ"ל שאחר שבת הנ"ל ובכל ימי השבוע הזאת דבר עמי הרבה וכל דבריו לחזק אותי הרבה בשמחה ואמר לי: אפילו החולה המוטל על ערש דווי מחזקין אותו הרבה ואומרים לו שלא יפול בדעתו ויחזק עצמו בכל עז וכן באמת חוזר החולה לאיתנו ובריאותו על ידי שמחזק את עצמו ומבריא את עצמו ואינו נמשך אחר עצלות וכבדות חליו, כי על ידי זריזותו והתחזקותו חוזר לבריאותו באמת כדברים האלה וכיוצא בהם דבר עמי הרבה מעניין התחזקות להיות בשמחה בכל מה דאפשר גם דבר עמי אז באותו העת וספר לי מגדל צערו ויסוריו בלי שיעור, ועצם הצער והיסורים שיש לו מהילדה של בתו תחיה שהייתה אז חולה ביותר מחלי ה"מזלען" [אדמת] או "פאקין" [אבעבועות] ואמר שהוא מרגיש בלבו כל גניחה וגניחה של התינוק ושהוא מרצה הלוואי והיה לו חלי ה"מזלען" בשביל התינוק.

ואמר שהוא דרכי השם שאי אפשר להבין היינו שיש דרכי השם שאי אפשר להבינם שהם בחינת צדיק וטוב לו צדיק ורע לו וכו' (ברכות ה אשר באותו השבועות דבר מזה בהתורה וביום הבכורים הנדפס בסימן נ"ו עין שם, ואמר שהיסורים שלו הם בחינת דרכי השם וספר אז מעניין מה שמואב ב"שחתי האר"י ז"ל", שפעם אחת הפציר אותו הרבה הרב רבי חיים ויטאל זכרוננו לברכה שיגלה לו סוד אחד, ולא רצה האר"י כי אמר שהוא סכנה גדולה לפניו והפציר אותו הרב רבי חיים ויטאל הרבה, ומחמת זה היה מוכרח לגלותו כי אמר שלא

בא לעולם כי אם לתקן נשמת הרב רבי חיים ויטאל זכרוננו לברכה נמצא כשהרב רבי חיים ויטאל הפציר אותו היה מוכרח באמת לגלות הסוד לפניו, ואחר כך תכף כשגלה זה הסוד נעשה בנו חולה ונפטר מחמת זה רחמנא לצלן ואיך אפשר להבין זאת כי הלא היה מוכרח לגלות הסוד מחמת הפצרת רבי חיים ויטאל כנ"ל ואף על פי כן נענש על זה אך זה הוא בחינת דרכי השם שאי אפשר להבינם וספר אז כל זה לענין יסוריו מבניו ויוצאי חלציו שכל יסוריו הוא מחמתנו מחמת שעוסק לקרב אותנו להשם יתברך והלא כוונתו באמת לשמים, ובודאי רצון השם יתברך באמת שיעסוק בתקונו לקרבנו אליו יתברך, כי זה עיקר כבוד השם יתברך ורצונו וכו', ואף על פי כן יש לו יסורים וענשים כאלו מחמת זה דייקא אך זה הוא דרכי השם שאי אפשר להבינם כלל בשום אפן ואמר אז שזה יודע על עצמו זכות, שגם כשבאין לפניו ומספרין לו צער מתינוק אחר שנחלה חס ושלום כדי שיתפלל עליו, יש לו גם כן צער ויסורים כאלה ממש שיש לו מנכדו הנ"ל שמרגיש כל גניחה וגניחה של התינוק (שקורין קרעכץ) בלבו כנ"ל.

גם כשאחד נפרד חס ושלום מחבורת הכשרים המקרבים אליו יש לו גם כן כל צער הנ"ל והזכיר אז אחד מחברינו שנפרד ממנו והפליג מאד מגדל הצער והיסורים שיש לו מזה אחר כך ביום חמישי נגמר כריכת הספר, ולקחתי הספר מבית האמן, ובאתי עם הספר לפניו ועמדתי לפניו ואמר, עדיין אין אתה בשמחה, ברבות הזמנים תדע גדלתי. ואמר בלשון אשכנז בזה הלשון: אמאל וועסטו וויסען מיין גרויסקייט וגילה לי אז מעניין הספר הנורא שלו שנסרף וכו' וכו' ועיין במקום אחר (חיי מוהר"ן קס"ט, ק"ע, תקע"ד) מעניין הספר הזה אפס קצה המעשה תראה וכו'.

מהרב דקליפה שהוא בעצמו קלו חסרון, כי לבו חסר מכל, כי יניקתם מבחינת מאור חסר, בחינת מארת ה' בבית רשע, בחינת והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה, שהם אינם שבעים לעולם מהעשירות שלהם ולעולם חסר להם הרבה, וכל זה מחמת שיונקים מהרב דקליפה הנ"ל. וזהו "והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה המה רעים וכו'" - שהם הרועים והמנהיגים דסטרא אחרא, שהחיות הנמשך מהם להשלים החסרונות הוא קלו בחינת חסרון, לא ידעו שבעה וכו"ל (הלכות העושה שליח ג' - אות י').

מכתב

ב"ה, ז' סיון תש"ך, תל-אביב.

יקירי איש גיבור חיל, הגודל וצומח מטפי גן-עדן של הצדיק שהוא שרש נשמת משיח, שרש כל מעינות החכמה, שיכול להעלות ולחדש את העולם לטובה, לקשר ולהמשיך את כלם לה' יתברך, אפילו את הרחוקים מאד מקדשת ישראל בתכלית הרחוק ביותר. שלום וישע רב לארך ימים.

אהובי אחי נפשי ולבבי אשר אהבת דוד ויהונתן אהבתנו ולא תבטל לעולם, יען אינה תלויה בדבר בטל. הסתכל היטב והתבונן בעצם החסד והישועה הנפלאה אשר הפליא ה' יתברך עמנו, פלאי פלאות, אשר פח עינינו לראות נקדת אמת אמתי כזה שלא נתגלה מימות עולם, שאי אפשר להסתירו עוד מדעתנו בשום אפן. מה מאד מתקו דברי חז"ל אלינו במה שרמזו לנו בדבריהם על רבנו, הלכה כרב נחמן, והלכה כרב נחמן, והלכה כנחמני (מסכת גיטין, לז:).

עיקר הישועה הבאה אינה אלא על-ידי אמונה, ומדת אמונה היא לפי מנהיג הדור.

צריך לראות למלאות את האמונה על-ידי הארה של הצדיק שהוא כלליות השבעה רועים כי הוא רועה האמונה לתקנה ולהשלימה, ועל שם זה נקרא רועה, על שם "ורעה אמונה" (תהלים ל"ז), וכל עיקר אמונת ישראל ממשך הוא להדור. ואי אפשר לבוא לזה הצדיק ולהתקרב אל הקדשה כי אם על-ידי עזות דייקא, כמאמר חז"ל "הוי עז כנמר", וכמו שכתוב "נהלת בעוזך אל נוה קודשך" (שמות ט"ו), היינו על-ידי עזות נכנס אל הקדשה. כי יש רועים של הסטרא אחרא, והם גם-כן מפרסמי הדור, ועיקר כחם על-ידי עזות, והם ככלבים בעזותם, בבחינת "והכלבים עזי נפש המה רועים" (ישעיה נ"ו), והן "פני הדור כפני הכלב", ועל-כן אי אפשר להנצל מהם מתחת ממשלתם רק

כשיהיה לו עזות גדול מאד לעמד כנגד עזותם הרע, ויהיה מצחו חזק לעמת מצחם, וכן אי אפשר להנצל מכל המונעים והחולקים והמתנגדים ולהתקרב אל האמת רק על-ידי עזות דקדשה!...

(מרי ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

שיחות § ... כן, אני עשיתי כך: "מי אתה? מה אתה יודע? מה אתה מבין?!", הו, השם יתברך מצמצם עצמו, וישראל בער גם כן, זכיתי להרגיש ולראות ולהבין שזה אמת וזה שקר!, כן, זה היה בזמן שכל העולם היו משוקעים בהשקר, ואני זכיתי לראות להפך מכולם, כן, ולא השפיע עלי, הם רבים והם גדולים בתורה, מה? מי אני? מה אתה?, לא, האמת הוא חזק, גיבור חזק מאוד כזה שאין כמוהו, כל דיבור ששמעתי מאנשי רבנו, רבי נתן בעלה של גיטלה אחרי רבי ישראל, התמימות שלו, האמת שלו, הדיבור שלו, הפנים שלו, זה רבי נתן, זה עובד השם, כן, כי אני הייתי בירושלים וקבלתי מזה דיבור ומוזה דיבור ומוזה דיבור, וזה היה נכנס בלבי ובאתי לטבריה עם סחורה חדשה, ניוונים חדשים וישראל בער חדש, זה לא ישראל בער מקודם, אז כולם ידעו שישראל בער היה בירושלים, וזה היה נס מהשם יתברך, למעלה מן הטבע, אי אפשר להבין, אני הייתי נולד אצלם, ואני ידעתי שזה ירא שמים, כולם היה להם שם, שהם יראי השם, אבל השם יתברך נתן לי חכמה ושכל, והבחנתי וידעתי וראיתי והבנתי ש... האמת... לולא המחלוקת, לולא ההתנגדות, לא הייתי יודע מרבנו כלום, דווקא זה קירב אותי, זה היה מתנות טובות, "הבאתי לכם מתנה מארץ ישראל, 'מחלוקת'", זה היה מתנה כזה שאין בעולם, עכשיו תיתן לי כל הכסף שבעולם, אני לא רוצה, אין, עבר הזמן, אבל גם היום עוד לא בא משיח, האמת לא כל כך... אבל העולם מתחילים לשמוע ולהבין מרבנו רבי נחמן...

משה משה